

פרק ג': פעילויות מים – הנחיות ביצוע מפורטות

1. הגדרות

- 1.1 **מקום רחצה מוכרז:** כמשמעותו בצו הסדרת הרחצה (מקומות רחצה מוכרזים ואיסור הרחצה בחוף ים התיכון, ים סוף, ים המלח וים כינרת), התשכ"ה, 1965.
- 1.2 **ברכת שחייה:** ברכה שהוכרזה בידי משרד הפנים כמקום רחצה (לרבות החצר, המבנים והמתקנים המשמשים את המתרחצים בברכה).
- 1.3 **גב:** גומה, שקע מלא במים באורך, ברוחב ובעומק לא מוגדרים.
- 1.4 **מקווה מים:** מקום איסוף מים, טבעי או מלאכותי.
- 1.5 **טבילה ושכשוך במקור מים המותר לכניסה:** פעילות המתקיימת במים שגובהם עד גובה מותני הילד הנמוך בכיתה.
- 1.6 **רחצה:** פעילות מים הכוללת שחייה.
- 1.7 **מציל:** בעל תעודת מציל תקפה של משרד התמי"ת.
- 1.8 **מגיש עזרה ראשונה:** בעל הסמכה רשמית להגשת עזרה ראשונה המחזיק בתעודה בתוקף.

2. הנחיות לכלל פעילויות המים

2.1 כללי

- 2.1.1 **ככלל כל רחצה וכניסה למקורות מים היא באחריות ישירה של מנהל המוסד ומחייבת את הצוות החינוכי במעקב ובבקרה על כלל המתרחצים במשך כל זמן שהייה במים בהתאם לנהלים המוגדרים בחוזר זה.** לפיכך עליהם לבצע פעולות הכנה מפורטות, לבדוק את תהליכי ההכנות של המורים המלווים ושל התלמידים ולוודא כי ההכנות המתבצעות מלוות בתדריך מפורט לגבי היערכות סגל המלווים בהשגחה ובפיקוח על הרחצה בשטח.
- 2.1.2 **על כל מנהל מוסד חינוכי או אחראי פעילות להכיר לפחות 5 תחקירים של מקרי טביעת תלמידים בפעילות חינוכית, להבין את הלקחים ולקיים ישיבת תחקיר אירוע של שני אירועים לפחות לכלל הצוות החינוכי היוצא לפעילות.**

2.2 תיאום בטיחות

- 2.2.1 עם ההגעה למקום הפעילות יקיים האחראי על הפעילות מפגש עם מנהל המקום ויתאם עמו את הפרטים הנדרשים כדי להבטיח את הבטיחות בפעילות המתוכננת.
- 2.2.2 אם פעילות המים כוללת רחצה בים, בברכה או בפארק מים ישתתף במפגש התיאום גם האחראי על תחום ההצלה במקום.

2.3 צלילה עם מכשירים ועם בלונים

צלילה עם מכשירים ועם בלונים תתקיים בהתאם להנחיות חוק הצלילה וכל ההוראות וההנחיות המחייבות הכלולות בו.

2.4 חופים מוכרזים ורישיון עסק

- 2.4.1 הרחצה בים מותרת רק בחופים מוכרזים.
- 2.4.2 הרחצה בים התיכון אסורה.
- 2.4.3 פעילויות מים אחרות מותרות רק במקומות בעלי רישיון עסק וביטוח תקפים.

2.5 עזרה ראשונה ופינוי

במשך כל הפעילות יהיה נוכח במקום מגיש עזרה ראשונה או בעל סמכות רפואית גבוהה יותר.

2.6 אישור הורים להשתתפות בפעילות מים

- 2.6.1 השתתפות של תלמיד בפעילות מים הכוללת שחייה מותנית בהמצאת אישור כתוב של הורה או של אפוטרופוס הכולל –
- א. הסכמה להשתתפות התלמיד בפעילות המתוכננת;
- ב. אישור כי התלמיד יודע לשחות (אם אין אישור כזה, ייחשב הדבר כאילו התלמיד אינו יודע לשחות).
- 2.6.2 השתתפות של תלמיד בפעילות מים שאינה כוללת שחייה, אולם כוללת טבילה ושכשוך, מותנית בהמצאת אישור כתוב של הורה או של אפוטרופוס הכולל –

- א. הסכמה להשתתפות התלמיד בפעילות המתוכננת;
- ב. הודעת ההורים או האפוטרופוס כי ידוע להם כי הפעילות איננה כוללת שחייה, אולם כוללת טבילה ושכשוך.

2.6.3 השתתפות של תלמיד בפעילות מים שאינה כוללת לא שחייה ולא טבילה ושכשוך מותנית בהמצאת אישור כתוב של הורה או של אפוטרופוס הכולל הסכמה להשתתפות התלמיד בפעילות המתוכננת.

2.7 מלווים, מצילים ומדריכים מקצועיים

- 2.7.1 פעילות מים הכוללת רחצה מותרת רק בהשגחה של מצילים מוסמכים ושל מלווים.
- 2.7.2 פעילות מים אחרת, כמו שיט וגלישה, תתקיים בהדרכת מדריכים מקצועיים מוסמכים על פי חוק הספורט.
- 2.7.3 המדריכים והמלווים יהיו מסומנים בחולצה ובכובע מיוחדים.

2.8 חלוקה לזוגות ומפקד נוכחות

המלווים של כל קבוצה יחלקו את התלמידים לזוגות ובנוסף יקיימו מפקדים על פי שמות במועדים אלה לפחות:

- עם ההגעה למקום הפעילות
- לפני כל כניסה למים
- לאחר כל יציאה מהמים
- בסיום הפעילות
- ביציאה חזרה למוסד
- אחרי אירוע חריג.

2.9 מניעת כוויית, מכות חום והתייבשות

- 2.9.1 בעת פעילות מים שבמהלכה המשתתפים נחשפים לשמש מומלץ למרוח תכשיר הגנה נגד קרינה בעל מקדם הגנה 15 לפחות.
- 2.9.2 במהלך שהייה מחוץ למים יש להורות לתלמידים לחבוש כובע וללבוש חולצה בזמן החשיפה לשמש ולעודד אותם ככל האפשר להרכיב משקפי שמש.

2.9.3 יש לוודא כי התלמידים שותים מים.

2.9.4 בהפסקות ובמנוחות יש לשהות במקומות מוצלים.

2.10 איסור פעילות מים במקומות מסוימים

2.10.1 אין לרוחץ, לטבול או לשכשך בתעלות השקיה, בברכות דגים, בנחל הקישון, בנחל הירקון, בנחל אלכסנדר או בכל מקור מים אחר שהוכרז כמזיק לרוחצים.

2.10.2 אין לרדת לבארות באמצעות חבלים.

2.11 חניה ושהייה בחופי ים, בגדות נחלים, בגנים ובמקורות מים אחרים

2.11.1 בשהייה ממושכת, בלינת לילה או בכל פעילות אחרת בסמוך לחופי ים, בגדות נחלים ובסמוך לגנים ולמקורות מים אחרים קיים החשש שמי מהתלמידים ייכנס למים בלא רשות. לפיכך יש להימנע, ככל האפשר, משהייה ומחניה סמוך למקומות אלו.

2.11.2 אם חונים בכל זאת במקומות אלה יש לנקוט אמצעי זהירות הכרחיים, הכוללים את אלה:

א. יש לקבוע הנחיות מפורשות שלפיהן הכניסה למים אסורה ואילו הכניסה לאזור השהייה על החוף והמשחק על החוף מותרים.

ב. יש לתת תדרוך מפורט לתלמידים, למורים, למדריכים ולמלווים ולהזהירם.

ג. יש לסמן את האזור שבו לנים ואת גבול התנועה המותר (ללא כניסה למים).

2.11.3 האחראי על הפעילות חייב להיערך אליה בהתאם.

2.12 ביטול פעילות מים או הפסקתה

אם האחראי על הפעילות סבור שמצב המשמעת אינו משביע רצון, עליו לבטל את פעילות המים (אם טרם החלה) או להפסיקה (אם כבר החלה).

2.13 עקרונות מנחים לתכנון ולשילוב של פעילויות מים במערכת החינוך

2.13.1 פעילויות מים במסגרת פעילות חוץ-בית-ספרית של מוסדות חינוך במהלך טיול רגלי

- א. במהלך טיול רגלי (לרבות הטיול השנתי) הרחצה אסורה, לרבות בים, בברכה ובפארק מים.
- ב. בכל טיול (גם בטיול של יום בודד) אפשר לשלב פעילות אטרקציה באתר אחד (לא כולל רחצה בים ובברכה וכל פעילות בפארק מים) במהלך אחד מימי הטיול. כפעילות האטרקציה האחת המותרת נחשבות גם פעולות שאינן במים, כדוגמת גלישה אנכית, רכיבה על אופניים, רכיבה על בעלי חיים ועוד.
- ג. ההליכה במים במסלולים מאושרים ובנקבות מותרת עד גובה המותניים של הילד הנמוך בקבוצה.
- ד. הכניסה לגבי מים מותרת עד גובה המותניים של הילד הנמוך בקבוצה.
- ה. חציית גבי מים מעל גובה המותניים שאי אפשר לעקפם מותרת על פי נוהל חציית גבי מים.

2.13.2 פעילות גיבוש/נופש

בפעילות גיבוש/נופש מותרת כל פעילות מים, כולל רחצה, בהתאם להנחיות חוזרי מנכ"ל בנדון (הרחצה בים התיכון אסורה).

2.13.3 פעילות מים במסגרת קייטנות, מחנות וסמינרים

במסגרת קייטנות, מחנות וסמינרים מותרת כל פעילות מים, ובכלל זה רחצה בנפרד או במשולב עם פעילויות חוויה ואתגר אחרות, בהתאם להנחיות חוזר המנכ"ל בנדון (הרחצה בים התיכון אסורה).